

Türk Dili 2: Akademik Yazma Eğitimi

Turkish Language 2: Academic Writing Education

Nermin ÇAKMAK

Makale Bilgisi / Article Information

Bu makaleye atıf yapmak için / To cite this article:

Çakmak, N. (2023). Türk Dili 2: Akademik Yazma Eğitimi. *Bilgi Dünyası*, 24(1), 91-98.
doi: 10.15612/BD.2023.712

Makale türü / Paper type: Kitap Tanıtımı / Book Review

DOI: 10.15612/BD.2023.712

Geliş Tarihi / Received: 28.05.2023

Kabul Tarihi / Accepted: 30.05.2023

Elektronik Yayınlanma Tarihi / Online Published: 10.06.2023

İletişim / Communication

Üniversite ve Araştırma Kütüphanecileri Derneği / University and Research Librarians Association

Posta Adresi / Postal Address: Marmara Sok. No:38/17 06420 Yenışehir, Ankara, Türkiye.

Tel: +90 312 430 03 61; Faks / Fax: +90 312 430 03 61; E-posta / E-mail: bilgi@bd.org.tr

Web: <https://bd.org.tr>

Türk Dili 2: Akademik Yazma Eğitimi

Mehmet Nuri Kardaş, Raşit Koç (Ed.)
Ankara: PEGEM Akademi, 2021, 4. bs., 258 s.
ISBN 978-605-241-627-3

Nermin ÇAKMAK*

Öz

Bu çalışmada, Mehmet Nuri Kardaş ve Raşit Koç'un editörlüğünü yaptığı "Türk Dili 2: Akademik Yazma Eğitimi" başlıklı kitabın dördüncü basımının incelenmesi amaçlanmaktadır. Kitabın hazırlanmasında, ilk kez 2018 yılında eğitim fakültelerinin lisans programında yer alan "Türk Dili 2" dersinin müfredatı dikkate alınmıştır (s. iii). Kitap, her bölümü farklı yazarlar tarafından kaleme alınan on üç bölümden oluşmaktadır. Kitapta akademik yazım unsurları pek çok açıdan kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır. Her bölümde konu ile ilgili sunulan örnekler ve değerlendirme soruları konuların daha iyi öğrenilmesini pekiştirecek niteliktedir. Kitap eğitim fakültelerinde öğrenim gören lisans öğrencilerine yönelik olsa da kitapta akademik yazım sürecinin tüm boyutlarının teorik ve uygulama örnekleriyle kapsamlı bir şekilde ele alınması, kitabın Bilgi ve Belge Yönetimi de dâhil olmak üzere bütün disiplinlerdeki lisans ve lisansüstü öğrencileri için rehber kitap olma niteliği taşıdığı söylenebilir.

Anahtar sözcükler: Akademik yazma, akademik yazma eğitimi, akademik yazma teknikleri.

* Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü, nermin.cakmak@atauni.edu.tr

Turkish Language 2: Academic Writing Education

Mehmet Nuri Kardaş, Raşit Koç (Ed.)
Ankara: PEGEM Akademi, 2021, 4. bs., 258 s.
ISBN 978-605-241-627-3

Nermin ÇAKMAK*

Abstract

In this study, it is aimed to examine the fourth edition of the book titled "Turkish Language 2: Academic Writing Education" edited by Mehmet Nuri Kardaş and Raşit Koç. The book was created for the first time in 2018, taking into account the curriculum of the "Turkish Language 2" course in the undergraduate program of education faculties. The book consists of thirteen chapters, each chapter written by different authors. Although the book is intended for undergraduate students studying at faculties of education, it can be said that all aspects of the academic writing process are comprehensively addressed with theoretical and practical examples, and it can be said that the book serves as a guidebook for undergraduate and graduate students in all disciplines, including Information and Document Management.

Keywords: Academic writing, academic writing training, academic writing techniques.

* Asst. Prof. Dr., Atatürk University, Department of Information and Records Management, nermin.cakmak@atauni.edu.tr

Bu çalışmada, Mehmet Nuri Kardaş ve Raşit Koç'un editörlüğünü yaptığı "Türk Dili 2: Akademik Yazma Eğitimi" başlıklı kitabın dördüncü basımının incelenmesi amaçlanmaktadır. Kitabın hazırlanmasında, ilk kez 2018 yılında eğitim fakültelerinin lisans programında yer alan "Türk Dili 2" dersinin müfredatı dikkate alınmıştır (s. iii). Kitap, her bölümü farklı yazarlar tarafından kaleme alınan on üç bölümden oluşmaktadır.

Kitapta, özellikle üniversite öğrenimine yeni başlayan lisans öğrencilerinin, önceki öğrenimlerinde karşılaşmadıkları makale, tez, proje gibi akademik yazı türlerinin yazımında zorlanabildiklerine işaret edilerek, öğrencilerin lisans programlarında akademik yazma gereksinimlerinin karşılanmasına yönelik eğitime ihtiyaçlarının olduğu belirtilmiştir. Kitabın ön sözünde editörler, eğitim fakültelerinin müfredatında akademik yazma konularının ele alındığı "Türk Dili 2" dersine yer verilmesinin, öğrencilerin akademik metinlerden istedik düzeyde yararlanabilmeleri ve akademik metin yazabilmelerinde önemli bir gelişme olduğunu vurgulamışlardır. Bu doğrultuda editörler, kitabın "Türk Dili 2" dersinin müfredatına göre hazırlandığına dikkat çekmişlerdir (s. iii).

Kitap on üç bölümden oluşmaktadır ve kaynakça bölüm sonlarında yer almaktadır. Bununla birlikte her bölümün sonunda bölümün özetine ve değerlendirme sorularına yer verilmiştir. Kitabın sonunda bölüm yazarlarının kısa akademik özgeçmişleri bulunmaktadır (ss. 255-258).

Bünyamin Sarıkaya tarafından kaleme alınan "Akademik Dil ve Yazının Önemi" başlıklı ilk bölümde (ss. 1-16), öncelikle akademik dilin, sosyal ve günlük dilden farkı ortaya konmuş ve akademik dilin tanımı ve kapsamına yer verilmiştir. Bölümde ayrıca akademik yazma kavramı ele alınmış ve akademik yazmanın daha üst düzeyde düşünme ve daha ileri düzeyde yazma becerisi gerektirdiği vurgulanmıştır. Bununla birlikte, akademik yazmanın temel özellikleri, akademik yazma süreci, akademik yazının diğer yazı türlerinden farkı, akademik yazıda dilin işlevleri (Duruş sergilemek; Okuyucuyu dâhil etmek, Yeniden ifade etme yöntemleri/genişletme-açıklama-ima etme-daraltma ve Örneklendirme) konuları kapsamlı biçimde ele alınmıştır. Bölüm içinde bir akademik bir de akademik olmayan yazıya birer örnek verilmiştir.

"Akademik Metinlerde Tanım, Kavram ve Terimlerden Yararlanma" başlıklı ikinci bölüm Ahmet Başkan tarafından kaleme alınmıştır (ss. 17-33). İkinci bölümde akademik yazılarda tanımların nasıl yapılacağı ve tanımların temel öğelerine yer verildikten sonra, bilimsel bir araştırmada problemin tanımlanmasında, bütünleştirme, sınırlandırma ve tanımlama olmak üzere üç aşamalı yaklaşımdan bahsedilmiştir. Bölümde ayrıca akademik yazılarda kavramlardan ve terimlerden nasıl yararlanılabileceği konularına açıklık getirilmiştir.

Kitabın üçüncü bölümünde Erhan Akın “Akademik Metinlerde Öznellik ve Nesnellik” konusunu ele almıştır (ss. 35-52). Bölümde öncelikle bilim, bilimin doğası, bilimin nasıl işlediği, modern bilim basamakları konuları ele alınmıştır. Ardından bilimsel metinlerde öznellik ve nesnellik durumu irdelenmiş, konu bilimsel metin türlerinin işlevleri, nesnel gerçeklik, güvenilirlik ve bilimsel çaba kavramları çerçevesinde detaylı bir biçimde değerlendirilmiştir.

Dördüncü bölümde “Akademik Metinlerin Yapısı ve Türleri” konusu Erhan Şen tarafından örneklerle kapsamlı bir biçimde işlenmiştir (ss. 53-68). Bölümde makale, rapor, durum çalışması ve proje gibi akademik yazım türlerinden bahsedilmiş ve akademik yazım türlerinin belirli bir amacı ve herkes tarafından geçerli olan temel özellikleri olduğu vurgulanmıştır. Bu özelliklerden bazıları şu şekilde sıralanmıştır: Akademik metinlerin belli bir düzeni ve yapısı vardır; önceden yapılmış kaynaklardan (literatürden) yararlanır; alıntı ve gönderme yaparken belirli kaynak gösterme biçimlerinin kurallarına uyulur gibi. Bölümde makale (tartışmacı, betimleyici, değerlendirici, durum çalışmaları, yöntemsel makaleler, sınav türü makaleler), rapor, eleştiri/inceleme, araştırma önerisi, proje, sunum, poster, tez olmak üzere akademik metin türleri, özellikleri ve yapıları detaylı olarak ele alınmıştır.

Fatih Can da “Akademik Metinlerin Biçimsel Özellikleri” ni açıkladığı beşinci bölümde akademik yazım türlerinden özellikle makalelerin biçimsel özelliklerine detaylı olarak yer vermiştir (ss. 69-86). Bölümde bir makalenin sırasıyla başlık, yazar ismi, özet, giriş, yöntem, bulgular, sonuçlar ve öneriler unsurlarına sahip olması gerektiği vurgulanmış ve bu her unsurun kapsamı açıklanmıştır. Akademik bir metinde yazı biçiminin, puntosunun, sayfanın kenar boşluklarının, satır aralarındaki boşlukların vb. belirli standartlarda olması gerektiği belirtilmiş ve pek çok dergi tarafından da belirtilen standart özelliklere yer verilmiştir. Bununla birlikte kaynakça hazırlama ile ilgili konulara değinilmiş ve kaynakçanın alfabetik düzende sıralanması örnekler verilerek açıklanmıştır. Bölümün sonunda bir makale taslağı (ana başlıklar, alt başlıklar, içerik, tablo ve şekillerin gösterimi) örnek olarak sunulmuştur.

Kitabın “Akademik Metin Yazmanın Basamakları-I: Genel Bilgiler” başlıklı altıncı bölümü ise Oğuzhan Sevim tarafından kaleme alınmıştır (ss. 87-102). Altıncı bölümde bilimsel araştırma süreçleri ana hatlarıyla açıklandıktan sonra bilimsel rapor yazmanın basamaklarına yer verilmiştir. Bilimsel bir yazıda yer alan başlık, özet, giriş, yöntem, bulgular, sonuç, tartışma ve öneriler, kaynakça ve ekler gibi unsurların yazımı ayrı ayrı ele alınmıştır ve her unsurun içermesi gereken kapsam, içerik ve genişliği görsel olarak da sunulmuştur.

Mehmet Nuri Kardaş da “Akademik Metin Yazmanın Basamakları-II: Başlık, Özet ve Anahtar Sözcük Yazma” başlıklı yedinci bölümde akademik metinlerde özellikle başlık, özet ve anahtar sözcük yazımına odaklanmıştır (ss. 103-132). Bölümde diğer metin türlerinde olduğu gibi akademik metinlerde de ilk olarak başlığın belirlenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu doğrultuda başlığın belirlenmesinde dikkat edilecek unsurlar (örneğin, ilgi ve dikkat çekici olması, metnin konusu hakkında bilgi vermesi, metin içinde okuyucunun ne bulacağı hakkında fikir vermesi, kısa ve öz olması gibi) kapsamlı şekilde ele alınmıştır. Bölümde ayrıca nicel, nitel ve karma yöntemlerin kullanıldığı çalışmalarda makale başlığının nasıl yazılacağı ayrı başlıklarda açıklanmış ve örnekler verilmiştir. Kardaş, akademik metinlerde başlıktan sonra çalışmanın araştırmacılar tarafından okunmasında etkili olan diğer önemli unsurun çalışmanın özeti (öz) olduğunu belirtmiş ve bu bağlamda özette araştırmanın amacı, yöntemi, çalışma grubu/örnekleme, veri toplama araçları, veri analiz teknikleri, araştırma sorularına bağlı ulaşılan sonuçlar ve anahtar sözcüklerin bulunması gerektiğini vurgulamıştır (s. 117). Bölümde özette bulunması gerektiği vurgulanan bütün unsurlar ayrı ayrı açıklanmıştır. Bölümde ayrıca akademik metinlerde başlıkla ilgili açıklamalarda olduğu gibi özet ve anahtar kelimelerin yazımı ile ilgili örnekler de nicel, nitel ve karma yöntemler olmak üzere üç farklı türde ele alınmıştır.

“Akademik Metin Yazmanın Basamakları-III: Giriş Bölümü Hazırlama” başlıklı sekizinci bölüm de Hatice Altunkaya tarafından kaleme alınmıştır (ss. 133-150). Bölümde akademik metinlerde giriş bölümünü yazmanın önemi vurgulanmış ve Creswell’in 2013 yılındaki kaynağına atıf yapılarak giriş bölümünü yazmanın beş unsuruna dikkat çekilmiştir. Bu unsurlar sekizinci bölümde sırasıyla şu şekilde belirtilmiştir: “Çalışmayı yönlendiren problemleri saptama; Problemlerle ilgili literatür taraması, Problem hakkında literatürde var olan eksiklikleri belirleme; Bir hedef kitle belirleme ve bu hedef kitle için problemin önemini tespit etme; önerilen çalışmanın amacını belirleme” dir (s. 134). Bölümde bu beş unsur ayrı başlıklarda ele alınmış ve her biri örneklerle detaylı olarak açıklanmıştır. Bölümde ayrıca akademik metinlerde kaynak göstermenin amacı ve ilkeleri de ele alınmış, parantezli ve dipnotlu kaynak gösterme örneklerine yer verilmiştir.

Kitabın “Akademik Metin Yazmanın Basamakları-IV: Giriş Bölümlerinde İddia ve Önergeler Yazma” başlıklı dokuzuncu bölümünde Mesut Gün, akademik metinlerde iddia ve önermelerin yazımına ilişkin açıklamalardan önce bilim, doğa ve sosyal bilimlere ve özelliklerine, bir alanın bilim olarak kabul edilmesi için kendine özgü özelliklerine, araştırma kavramının açıklanmasına ve araştırmanın temel özelliklerine ve bilimsel araştırmanın ne olduğuna, kapsamına ve bilimsel araştırma süreçlerinin açıklanmasına yer vermiştir. Ardından bölümde akademik metin yazımının diğer metinlerden farklı yönlerine değinilmiştir. Gün, akademik metinlerde iddia ve önermelerin özellikle araştırmanın amacının yazıldığı başlıkta verildiğine işaret ederek öncelikle araştırmanın amacının nasıl yazılması gerektiği ile ilgili bilgilere yer vermiş (s. 157-158) ve ardından

akademik metinlerde iddia ve önermelerin (iddia, tez, sav, hipotez, varsayım, denence) nasıl yazıldığını örneklerle detaylı olarak açıklamıştır.

Onuncu bölümde “Akademik Metin Yazmanın Basamakları-V: Yöntem Bölümü Hazırlama” konusu Hatice Coşkun tarafından ele alınmıştır (ss. 171-188). Onuncu bölümde bilimsel araştırmalarda nasıl bir yol izlendiğinin ortaya konulduğu bölümün yöntem bölümü olduğu vurgulanmıştır. Onuncu bölümde yöntem konusu nitel, nicel ve karma yöntem olmak üzere üç grupta değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda öncelikle nitel araştırma yöntemi ile ilgili detaylara yer verilmiş, ardından görüşme, gözlem, doküman inceleme olmak üzere üç nitel veri toplama aracı ve nitel veri analiz teknikleri açıklanmıştır. İkinci olarak nicel araştırma yöntemi ile ilgili temel bilgiler sunulmuş ve anket, test, ölçek olmak üzere üç nicel veri toplama aracı ele alınmış ve nicel veri analizi ile ilgili temel bilgilere yer verilmiştir. Üçüncü olarak ise karma yöntem ile ilgili temel bilgilere yer verilmiş ve karma yöntem ile ilgili veri toplama araçları ve veri analizi ile ilgili temel düzeyde bilgi sunulmuştur. Bu üç alt bölümün sonunda ilgili yöntemlerin kullanıldığı makale incelemelerine yer verilmiştir.

Kitabın on birinci bölümünde “Akademik Metin Yazmanın Basamakları-VI: Bulgular Bölümü Hazırlama” konusu Mehmet Nuri Kardaş, Raşit Koç ve Mustafa Kaya olmak üzere üç yazar tarafından ele alınmıştır (ss. 189-220). Bu bölümde akademik metinlerin yazım aşamalarından bulguların yazımına yer verilmiştir. Bu bölümde çeşitli nitel ve nicel araştırma yöntemleri kullanılarak yapılan araştırma sonuçlarının nasıl yazılacağı detaylı bir biçimde anlatılmıştır. Bununla birlikte bazı istatistik testlerin (Örneğin, parametrik olmayan test, T-puan, Z-puan, p değeri, standart sapma, t-Testi, aritmetik ortalama vb. gibi) tanımlarına ve kullanım amaçlarına kısaca yer verilmiştir. Bölümde nicel, nitel ve karma araştırma yöntemlerinin kullanıldığı araştırmaların bulgularının yazımına ilişkin toplam dokuz örnek açıklamalı bir şekilde sunulmuştur.

Kitabın on ikinci bölümünde “Akademik Metin Yazmanın Basamakları-VII: Sonuç, Tartışma ve Kaynakça Bölümlerini Hazırlama” konusu Ahmet Akçay tarafından kaleme alınmıştır (ss. 221-236). Bölümde tartışma başlığının akademik metinlerin yazımındaki diğer başlıklar (giriş, yöntem, bulgular, sonuç, öneriler) arasında hazırlanması en zor olan kısımlardan biri olduğu vurgulanmıştır. Bölümde Akçay tarafından, tartışma başlığında araştırmanın bulgularını destekleyen veya desteklemeyen benzer araştırmaların bulgularının karşılaştırıldığı vurgulanmış ve tartışma başlığında benzer araştırmalara atıf yapmanın araştırmada elde edilen bulguların geçerlik ve güvenilirliğini artırmada önemli olduğuna dikkat çekilmiştir (s. 221). Bölümde ayrıca tartışma başlığının yazılmasından sonra araştırmada ortaya çıkan sonuçlara yer verilen “sonuç” bölümünün yazılması ile ilgili açıklamalara ve örneklere yer verilmiştir. Ardından öneriler bölümünün hazırlanması ile ilgili temel ilkeler ve örnekler sunulmuştur. Bölümde, bu başlıkların her birinin ayrı bölümler şeklinde yazılması mümkün olabileceği gibi “bulgular ve yorum”, “tartışma ve sonuç” ve “tartışma, sonuç ve öneriler” başlıkları altında da yazılabileceğine

dikkat çekilmiştir. Tartışma, sonuç ve önerilerin hazırlanması ile ilgili açıklamaların ardından kaynakçanın hazırlanması ile ilgili temel kurallara, kaynak gösterme yöntemlerine, metin içi gönderme biçimlerine ve kaynakçanın düzenlenmesine ilişkin açıklamalara ve örneklere yer verilmiştir.

Kitabın son bölümü olan on üçüncü bölümünde ise “Akademik Metinlerde Dikkat Edilecek Etik İlkeler” konusu Mehmet Emre Çelik tarafından ele alınmıştır. Bölümde öncelikle etik tanımı yapılmış, ardından bilim ve etik ilişkisi irdelenmiştir. Bununla birlikte bölümde bilimsel araştırmalarda karşılaşılabilen etik dışı davranışlardan intihal, sahtecilik, çarpıtma, tekrar yayım, dilimleme, haksız yazarlık konularına yer verilmiş ve etik dışı davranışların nedenleri sorgulanmıştır. Bölümde ayrıca bu etik dışı davranışlardan biri olan intihalden kaçınma ile ilgili bazı öneriler sunulmuştur. Bölümde ele alınan diğer konular da kaynak gösterme teknikleri ile ilgili olmuştur. Bu kapsamda APA (American Psychological Association) sitiline göre metin içi kaynak gösterme ilkelerine ve örneklerine, Chicago stiline göre de dipnotta kaynak gösterme kurallarına ve örneklerine yer verilmiştir.

Kitapta akademik yazım unsurları pek çok açıdan kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır. Her bölümde konu ile ilgili sunulan örnekler ve değerlendirme soruları konuların daha iyi öğrenilmesini pekiştirecek niteliktedir. Kitap eğitim fakültelerinde öğrenim gören lisans öğrencilerine yönelik olsa da kitapta akademik yazım sürecinin tüm boyutlarının teorik ve uygulama örnekleriyle kapsamlı bir şekilde ele alınması, kitabın Bilgi ve Belge Yönetimi de dâhil olmak üzere bütün disiplinlerdeki lisans ve lisansüstü öğrencileri için rehber kitap olma niteliği taşıdığı söylenebilir.

Kaynakça

Kardaş, M. N. ve Koç, R. (Eds.). (2021). Türk dili 2: Akademik yazma eğitimi. Ankara: PEGEM Akademi.